

Årsrapport från Hötjärnsområdet 1991

Bertil Rahm

"HÖTJÄRN RÄDDAD SOM FÄGELLOKAL"
Prydde löpsedlarna för lokal-tidningarna i september. Området har ju hotats av många idéer, alltifrån lagring av miljöfarligt avfall till utdikning och skogsplantering. Tåta kontakter har hållits med gruvbolaget, kommunen och länsstyrelsen och rubrikerna visar tyvärr inte att faran är över. I den finstilta delen av tidningsartiklarna kunde man läsa att det inte fanns några speciella planer för området den närmaste tiden och att man nog skulle komma överens med fågelintresserna.

Under året har själva Hötjärnsdammen ändrat utseende en del. Först sänktes vattennivån för att hindra erosion av vallarna. Sedan sädde man gräs på de torrare delarna i två omgångar. Vi lyckades dock avstyra grässådd närmast vattnet. Rör, ställningar och en massa bråte har forslats bort och bolaget har gjort ett fint jobb med återställningen. Under senhösten grävdes en ny avloppskanal från dammen och det är meningen att den nu kan lämnas utan tillsyn. Kanalen grävdes så att vattenytan åter steg till en för vadarna mycket lämplig nivå. Nu

återstår att se om nederbördsområdet är tillräckligt stort för skogsmarken mellan Hötjärn och Jan Matts har man röjt en hel del. Troligtvis som ett slags "terapiarbete" för de gruvjobbare som då fanns kvar. Ur fågelsynpunkt borde skogen fått sköta sig själv för nu är risken stor att barrträden tar över.

Jan Mattsdammens vattenyta sjönk kraftigt under hösten -90 men gruvbolaget fyllde upp dammen igen till våren. Under sommaren sjönk vattennivån åter ca 1 meter. Vi hoppas dock att det skall gå att fylla dammen igen nu i vår.

Vadarräkningarna startade den 4:e maj och höll på fram till den 10:e oktober. Resultatet visar att 1991 nog var ett bottenår i många sammanhang. Förhoppningsvis har inte dammen förändrats negativt utan det låga vadarantalet beror på väder och vind. Möjligtvis kan den ibland ganska intensiva aktiviteten i samband med bortforslandet av ställningar, grässådd mm ha stört såpass att en del vadare inte gått ner i dammen. Den sena våren och kyliga för-sommaren gjorde att många vadare

Dagliga vadarräkningar genomfördes vid Hötjärn under perioden 4 maj till 10 oktober. Från vänster: Sören Karlsson, Jesper Jönsson, Håkan Olsson och Pelle Adenäs. Foto: Peter Ohlsson.

vände söderut redan vid mid-sommar och tog då vägen över Östersjön istället för att sneda över inlandet. Vid Ottenby sägs t.ex. stora mängder kärnsäpor i slutet på juni. Flockarna bestod av både hanar och honor vilket tyder på att en stor del av de arktiska vadarnas häckningar avbröts.

Endast en dag räknade vi in mer än 100 ex och "bra" dagar 1991 innebar mer än 50 ex. Förutom att antalet ex var lågt

följde sträcket ett normalt mönster när det gäller fördelningen mellan Tringor och Caldris. Mest anmärkningsvärt är nog att vi observerade en (1) kustsnäppa under hela perioden! Här följer ett urval av intressanta observationer (mer kommer ju i FiD nr 2): Sex obsar av smalnåbbad simsnaippa i maj-juni och en obs i augusti, två obsar av myrsnäppa, ingen (0) strandskata, en obs av fjällpipare respektive roska, tre

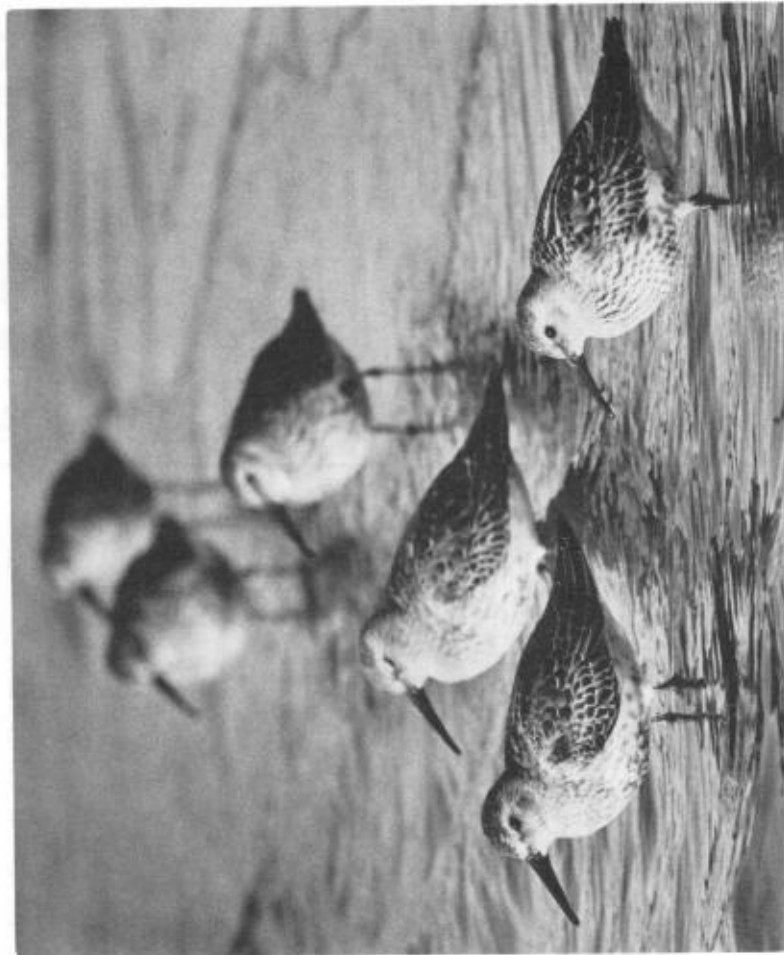
RINGMÄRKTA FÅGLAR VID HÖTJÄRN

ART	89-90	91	TOTALT	ÅTERFYND	EGNA KONTROLLER*
Kricka	-	7	7	-	-
M strandpipare	5	7	12	-	-
St strandpip.	4	8	12	-	-
Småsnäppa	11	18	29	-	-
Mosnäppa	4	1	5	-	-
Spovsnäppa	3	1	4	-	-
Kärrsnäppa	24	26	50	-	-
Brushane	8	-	8	-	-
Gluttsnäppa	1	-	1	-	-
Skogssnäppa	1	-	1	-	-
Grönbena	13	2	15	-	-
Drillsnäppa	60	29	89	-	-
Trädpiplärka	1	1	2	-	-
Ångspiplärka	1	-	1	-	-
Gulärta	30	1	31	-	-
Sädesärta	110	69	179	1	-
Järnsparv	4	1	5	-	-
Rödhake	2	5	7	-	-
Rörsångare	-	1	1	-	-
Ärtsångare	3	-	3	-	-
Svarthätta	3	-	3	-	-
Lövsångare	42	9	51	-	1
Svartmes	-	2	2	-	-
Blåmes	1	2	3	-	-
Talgoxe	1	2	3	-	-
Bofink	2	1	3	-	-
Bergfink	4	-	4	-	-
Grönsiska	-	1	1	-	-
Domherre	1	-	1	-	-
Gulspary	-	1	1	-	-
Såvspary	5	10	15	-	-
Totalt	344	205	549	1	1

* Av egna kontroller är de som gjordes under märk-
året ej medtagna.

obsar av sandlöpore och ca 20 av spovsnäppa. Några större flockar sågs inte. Här är några max noteringar; större strandpipare 15, mindre strandpipare 21, kustpipare 10, småsnäppa 23, kärrsnäppa 55, grönbena 10, brushane 13, giuttsnäppa 16 och drillsnäppa 19.

Ringmärkning pågick under 10 dagar mellan den 20.7 och 21.9. Fångsten redovisas i tabell 1. Vi använde oss av 26 vadarburar och 6-8 slöjnt. En natt provade vi även med två vadarnät och bandspelare. Nya märkarter blev kricka, rörsångare, svartmes, grönsiska och gulspary. Totalt märktes 205 fåglar varav 96

Kärrsnäppor rastande vid Hötjärn 1991.
Foto: Peter Ohlsson.

vadare. Med tanke på det dåliga vadaråret får vi nog vara nöjda. Tack vare att vi nu lärt oss hur och var vi skall placera vadarburarna märkte vi faktiskt alla vadare som fanns vissa dagar! Totalt har vi nu ringmärkt 549 fåglar och nu börjar vi få några återfynd/kontroller. Förutom egna kontroller under året så har vi kontrollerat en mindre strandpipare som var ringmärkt 24.6.91 vid Bodås, Gästrikland. Den fångades av oss den 3.8. En lövsångare som märktes av oss 4.8.90 kontrollerades först den 21.7.91 och fångades sen flera gånger. En sådesärila som vi märkte den 28.7.90 återfanns död i ett ödetorp vid Norhyttan, Ludvika kommun den 17.5.91.

Vi hann inte göra någon häckfågeltaxering i år heller, men vi försökte ändå få en bra uppfattning av antalet häckande arter och kullstorlek (främst då hos sjöfåglar). Sedan bevakningen började har något mer än 190 arter observerats vid dammarna och i skogsmarken i närheten. Av dessa har vi bedömt, dock utan att leta bon, att ca 90 har häckat, tillfälligt eller regelbundet. Förhoppningsvis kan vi kolla upp häckfågelsbeståndet bättre under -92.

I övrigt har vi byggt ett förråd där vi förvarar vadarburar och i anslutning till detta en liten utsiktsplattform.

Rastkojen, som används som ringmärkningslokal, har målats om och flyttats ner från vallen närmare vattnet. Vi har även börjat bygga om den invändigt. En hel del holkar har satts upp och under vintern har vägskyltar tillverkats så att alla intresserade lättare skall hitta rätt i sommar. Nu under vintern 91/92 har vi en studiecirkel om "fågeln i handen" för att vara riktigt förberedda i vår. Vi ska försöka komma igång med märkningen under maj månad, bl.a. vid Jan Matts där nätgator har gjorts iordning i vassen.

Vill du hjälpa till med märkningen i sommar? Vi vill gärna ha kontakt med folk som kan fungera som medhjälpare vid ringmärkningen. För att få lite "volym" på märkningen måste vi kunna vara igång fler än 10 dagar. Vi hoppas kunna hålla på ett par veckor i sträck i skiftet juli- augusti.

Lyssna gärna på Dala-svararen så får du höra när vi är där. Du är alltid välkommen!

Fågelgruppen i Västerbergslagen genom Bertil Rahm

SÖK DOF:S STIPENDIUM

1500 kronor, ansökan med metodik, syfte mm. till styrelsen. Resultatet skall publiceras i FID.

UNGA FID

Unga fågelskådare

Under den föregående hösten togs ett beslut inom styrelsen för DOF att försöka dra igång en ungdomsverksamhet inom föreningen. Tidigare försök har inte givit något vidare resultat, men nu beslöts det att försöka starta upp verksamheter på lokal nivå. Förutom den mångåriga undomsverksamhet som har bedrivits i Säter och Grängesberg kom det under hösten igång åtminstone två till grupper vilka här avlämnar en första rapport.

VARNING, tonåringar i Falutrakten

Under hösten gjordes ett försök att starta en ungdomsverksamhet för blivande fågelskådare i Falutrakten. Gensvaret blev dåligt och bara fyra juvenila individer anmälde sitt intresse. Det blev också stor åldersspridning med några stycken i 10-årsåldern och några i 15-årsåldern. Därför beslöt vi att skjuta upp verksamheten på obestämd tid. Istället träffades undertecknad, Johan Lindholm och Gustav Sjöblom för att starta en ungdomsklubb för tonåringar. Namnet är ännu inte bestämt och vi tar gärna emot förslag. Det

4 poäng	Finns främst i fjällvärden. Hannens spellete är ett melodiskt visslande, but-oo.	Fågeln är 33 cm lång.	När den flyger signalerar den: "kubik, kubik", "kubik, kubik". Flykten liknar den mest en strand.	Den hackar vid kustier och skärgräddar där den bygger boet på ett skär eller en grusig strand.	Den äter åt fjott, fjott eller py hy by, beroende på artiden.	Lattiska namnet betyder "den lilla röda".
3 poäng	Enkärga hannar har endast diffusa grå vingfläck, medan gunnla hannar har blandvita vingfläckar.	Fågeln långar trollsländor i flykten.	Den är som en duva till storleken och har en lång näbb.	Den är en strandfågel, som äter musslor som den knäcker med korallröda näbben och skära näbben. Den hittar även föda på klurar och ångar.	Den spars storlek, kort snjart.	En svart streck vid ögat.
2 poäng	Den smånad som mest liknar en dykan.	Fågeln är en falk.	Den svarvita drakten, korallröda näbben och skära näbben gör den här fågeln omtycknad.	Behör mest lövskog.	Finns i ordet Hermede.	Goms i ordet Hermede.
1 poäng	Hanna i praktiskt har en typisk gulvit blå.	Fågelns flygsvett liknar	Fågelns flygsvett liknar	Finns i ordet Hermede.	Finns i ordet Hermede.	Goms i ordet Hermede.